

Wrevel in grensgemeenten

Grensburgemeesters hekelen gebrek aan overleg en communicatie

Een paar weken geleden kondigde Belgisch Minister van Binnenlandse Zaken Pieter De Crem aan dat de grens met de buurlanden weer open zou gaan na het Pinksterverlof. Die datum viel echter een week vroeger dan voorzien en eerder meegedeeld was. De burgemeesters van de grensgemeenten, zeker aan Nederlandse kant, waren niet zo verheugd met die plotse mededeling.

Na het Pinksterweekend, op 1 juni, mocht het weer voor de Belgen: in de buurlanden winkelen. Enfin, die maatregelen golden voor Nederland, Duitsland en Luxemburg. Het vierde buurland, Frankrijk, deed zelf de grenzen pas op 15 juni open. Maar in Nederland gaan winkelen, mocht weer. Dat was van 18 maart geleden, toen een verbod om de grens over te steken geldig werd. Fijn voor de Nederlandse middenstand? Misschien wel, maar een aantal burgemeesters van grensgemeenten hadden er toch zo hun vragen bij. Ze waren vooral verrast door de snelheid waarmee de Belgische regering de beslissing onverwacht nam en over de korte voorbereidingstijd voor een veilige opvang van extra volk in de Nederlandse stadscentra, winkels en horeca.

Onduidelijk

Volgens Belgisch Minister Pieter De Crem moest het winkelen ‘een vorm van noodzakelijkheid hebben’ en bovendien: ‘het wordt niet aangeraden. Maar men kan zich over de grens verplaatsen om inkopen te gaan doen. In dat geval hoeft men dus geen familieband aan te tonen’. Familiebezoek mocht hoe dan ook, dat was duidelijk meegedeeld. Het was nog niet de bedoeling dat Belgen massaal naar Nederlandse shoppingsteden trokken. Maar wie aan de grens woonde, mocht bijvoorbeeld wel rustig naar supermarkt of een nabijgelegen centrum in Nederland.

De Veiligheidsregio Zeeland en de Zeeuws-Vlaamse burgemeesters vonden de Belgische maatregelen onverwacht. Vooral de burgemeesters van Sluis en Hulst lieten zich horen. Jan-Frans Mulder, burgemeester van Hulst, vond het eerder al bizar dat, terwijl de Belgische grenzen nog gesloten waren, er wel plots familiebezoek toegestaan was aan de andere kant van de grens zonder dat daar overleg over plaatsvond. Mulder in het Nieuwsblad van 5 juni: ‘Geldt familiebezoek voor beide zijden van de grens? Op die vraag is een duidelijk antwoord in België niet te

vinden. En hoe zit het met het winkelen? Mag een Zeeuws-Vlaming nu ook over de grens om een boodschap of om te tanken? Ook daar is geen duidelijkheid over. Het blijkt in de praktijk vooral af te hangen van welke Belgische politiemans de controle uitvoert’. Dat kon alleen maar leiden tot wrevels.

Verrast en meer verrast

Burgemeesters aan beide zijden van de grens waren verrast en ongerust. Leopold Lippens, burgemeester van Knokke-Heist kondigde in een tv-interview aan dat hij wel nog politiecontroles zou organiseren: de gemeente was ‘wat bevreesd’ voor nieuwe besmettingen indien er een grote toeloop zou zijn.

Dat grenzen opengingen om

te winkelen, was niet bekend

Hetzelfde verhaal in Nederlandse grensgemeenten. Burgemeester Marga Vermue van Sluis liet op het VRT-journaal weten dat een aantal gemeenten verrast waren door het plotse besluit en vooral door de korte termijn waarop dat bekendgemaakt werd. De hoofdstraat van de gemeente werd afgesloten voor doorgaand verkeer, zodat er meer ruimte zou ontstaan voor voetgangers om voldoende afstand te houden. Marga Vermue betreurt in de krant PZC dat er geen overleg geweest is, terwijl er de laatste maanden in het algemeen juist wel veel overleg was gevoerd, onder meer via de Commissaris van de Koning, zodat de gemeenten tijdig de nodige maatregelen zouden kunnen nemen. Ook Nederlandse handelaars wisten van niets en konden hun bevoorrading dus niet meer rustig aanpassen.

Volgens Pieter De Crem, die zelf opkeek van de Nederlandse verbazing, was er wél goed samengewerkt en was er ook overleg gepleegd met de Nederlandse autoriteiten. Die waren overigens al langer vragende partij om de grenzen open te stellen voor familiebezoek enz. Volgens De Crems woordvoerder was Nederland wel degelijk op de hoogte van de Belgische versoepeling. De minister vindt het de taak van de Nederlandse overheid om de lokale besturen goed in te lichten. ‘Ja, dat klopt voor een deel wel,’ zegt de Hulster burgemeester Jan-Frans Mulder, ‘maar voor een deel ook weer niet. Wij kregen inderdaad een officieel bericht vanwege Minister van Justitie en Veiligheid Grapperhaus. Maar dat ging enkel over het toegestane familiebezoek. Dat de grenzen opengingen om te winkelen, stond daar niet in’.

Al eerder een probleem

Jan-Frans Mulder had al eerder problemen met de logica van een aantal Belgische maatregelen. ‘Wij liggen helemaal in het Oosten van Zeeuws-Vlaanderen’, legt hij uit, ‘Dat wil zeggen dat onze kortste verbinding naar Noord-Brabant via de Liefkenshoek-tunnel gaat. Dat is dus over Belgisch grondgebied. Toen de grenzen dicht gingen op 18 maart, konden de Zeeuws-Vlaamingen, die in Noord-Brabant op familiebezoek wilden gaan, aan mantelzorg doen, of werken, niet meer door die tunnel. Alleen als ze een ‘essentieel beroep’ hadden volgens de Belgische normen. Winkelpersoneel viel daar dus bijvoorbeeld niet onder, hoewel de winkel van hun werkgever in Nederland wel open bleef. Ze waren dus aangewezen op een omweg van drie kwartier via de Westerscheldetunnel, volledig over Nederlands grondgebied. Maar dat betekende dus dagelijks zowat anderhalf uur omrijden voor die mensen’.

De burgemeesters van de buurgemeenten uit de EGTS Linieland van Waas en Hulst (Hulst, Stekene, St.-Gillis-Waas en Beveren) schreven een brief aan de Belgische Minister van Binnenlandse Zaken De Crem om dit aan te kaarten. ‘Er is nooit een antwoord gekomen’, zegt burgemeester Mulder. ‘Die brief was nochtans mee ondersteund door de Commissaris van de Koning, de voorzitter van de Veiligheidsregio en de vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering in Nederland. Dat betekent toch een bepaald gewicht aan handtekeningen, het ging niet om zomaar een actiegroep of zo’, zegt de Burgemeester.

Franse grens

‘Ook bij het sluiten van grenzen in maart, waren er bij de Nederlandse grensburgemeesters vragen over het gebrek aan overleg

en tijdige informatie vanwege de Belgische Regering’, vult Jan-Frans Mulder aan. In het noorden van Frankrijk vielen de lokale autoriteiten eveneens uit de lucht. De Préfecture du Nord bevestigde dat er geen sprake kon zijn van een uitje vanuit of naar België. Belgen die bijvoorbeeld in Lille wilden gaan winkelen, moesten nog altijd een attest bij zich hebben met de reden waarvoor zij de grens wilden oversteken. Ook dat was onduidelijk in de eerste berichten van Minister De Crem.

Terug naar normaal

Op 1 juni mocht de Nederlandse horeca terug open. De grensmeenten rekenden dus op een week van ‘praktijktests’, evaluatie en aanpassingen waar nodig, vooraleer ze Belgische bezoekers hadden willen ontvangen. ‘Door de plotse beslissing van de Belgische Regering kwam daar dus niets van in huis, en zaten er ineens heel wat Belgen op onze terrassen. In normale omstandigheden hebben we dat graag -70% van onze bezoekers in de binnensteden zijn Belgen-, maar dit was onverwacht en onvoorbereid. Bovendien gelden voor de Nederlandse en Belgische horeca verschillende regels. Zo mag je in België met een ‘bubbel’ van 9 personen aan een tafel plaatsnemen. In Nederland is dat beperkt tot 3 mensen, tenzij het een gezin betreft. Dat de Belgische bezoekers de Nederlandse regels niet kennen, zorgt soms wel voor wrevels bij de Nederlandse terrasjesmensen en de uitbaters, want die zijn verantwoordelijk voor wat er op hun terras gebeurt.’

Onvoorbereid zaten er ineens heel wat Belgen op onze terrassen

Echte problemen zijn er niet geweest, zegt Jan-Frans Mulder, ‘maar je merkt wel dat er wat irritatie en wrevel heerste in beide landen. Zo zag je politiemensen en burgers wat argwanend kijken naar elke auto met een kenteken uit het andere land’. De grenscontroles zijn intussen afgeschaft en de situatie stabiliseert langzaam. Op zich is dat een goede zaak, vindt de burgemeester. ‘Het heeft allemaal al lang genoeg geduurd. Maar ik hoop dat dit niet gaat leiden tot hernieuwde ergernissen tussen Belgen en Hulstenaren. We willen gauw weer terug naar hoe het was vóór corona, zodat de Belgen hier weer graag geziene gasten zijn’.

Tekst: Peter Thoelen